

המלמד

parashatshavua.com

מתכוננים לפרשה

מה בפרשה?

בלק מלך מואב חשש מבני ישראל לאחר שראה את מה שעשו לאמורי והוא החליט לחפש דרך לנצח את ישראל. בלק שלח שליחים לקרא לבלעם לקלל את ישראל. ה' הזהיר את בלעם שלא ילך, אבל בפעם השנייה שבלק שלח שליחים ה' אפשר לבלעם ללכת, אף על פי שהוא לא רצה שבלעם ילך. ה' פעם על שבלעם היה כל כך להוט ללכת לקלל את ישראל ושלח מלאך לעצרו בדרך. אתונו של בלעם ראתה את המלאך ועצרה, אבל בלעם לא ראה את המלאך והכה את האתון, לסמון לה שתמשיך ללכת. בלעם הכה את אתונו שלש פעמים, עד שה' נתן כח דבור לאתון והיא נזפה בבלעם על שהכה אותה סתם. רק אז בלעם ראה את המלאך. המלאך נתן לבלעם להמשיך בדרך, אבל הזהירו שיזכר רק מה שה' יגיד לו.

בלעם הודיע לבלק שהוא יוכל לדבר רק את מה שה' ישים בפיו. בלק הביא את בלעם למקומות שונים, ובכל מקום בלעם ניסה לקלל את ישראל, אבל בסופו של דבר ברך אותם. לאחר הפעם השלישית בלק שלח את בלעם למקומו.

בסוף הפרשה חטאו אנשים מבני ישראל שרצו להתחתן עם בנות מואב והתחילו לעבד עבודה זרה. זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, התחתן עם כזבי בת צור בת נשיא מדן ובזה את משה רבנו בפני כל העדה. פנחס בן אלעזר הכהן הרג אותם ונעשו לו נסים גדולים. (הרב צבי האריס)

”ותרא האתון את-מלאך ה'... ותלחץ את-רגל בלעם אל-הקיר ויסף להכתה”

המלמד

מתכוננים לפרשה

הזמנת בלעם לקלל את עם ישראל (כב, ב"כא)

בלק בן צפור, שהיה מלך מואב, שומע ורואה את מלחמות עם ישראל בסיחון מלך האמורי ועוג מלך הבשן וכעת עם ישראל מגיעים לערבות מואב. מתוך הדאגה הוא כורת ברית עם מדין שהייתה אויבת שלו ורק בכדי להילחם בעם ישראל.

1. כתוב בפס' " עָתָה יִלְחָכוּ הַקְּהֵל אֶת כָּל סְבִיבְתֵינוּ כְּלַחֵךְ הַשּׁוֹר אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה " למה השתמש דווקא במשל "כלחך השור"? (רש"י כב,ד)
2. כתוב בפס' "הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ" מה הפירוש "הנה כסה את עין הארץ"? (רש"י כב,ה)
3. ומה ראה מואב ליטול עצה ממדין, כיון שראו את ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם, אמרו, מנהיגים (משה רבינו) של אלו במדין נתגדל, נשאל מהם מה מדתו, אמרו לו, אין כחו אלא בפיו, אמרו, אף אנו נבא עליהם באדם שכחו בפיו. למי פונה בלק ומה הוא מבקש ממנו לעשות כדי לנצח את עם ישראל? (כב,ה"ז)
4. בלעם אומר לשליחים של בלק "לינו פה הלילה והשיבתי אתכם דבר" למה בלעם דורש מהשליחים לחכות ללילה ולא עונה להם תשובה מיד? (רש"י כב,ח)
5. כתוב בפס' "ויבא אלקים אל בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך" למה ה' שואל את בלעם מי האנשים שעימו, הרי ה' ודאי יודע זאת? (רש"י כב,ט)
6. מה משיב הקב"ה לבלעם ? השלימו : " לא תִלְךָ עִמָּהּ _____ הוא " (כב,יב)
7. מה כוונתו של בלעם בדבריו אל השליחים ששלח בלק "מאן ה' לתתי להלך עמכם"? (רש"י כב,יג)
8. בלעם דוחה את הצעתו של בלק ואומר "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה'" למה בלעם משתמש דווקא בדוגמא שבלק יתן לו "מלא ביתו כסף וזהב"? (רש"י כב,יח)
9. בפעם השניה הקב"ה אומר לבלעם שילך איתם . באיזה תנאי? (כב,כ)

מלאך ה' ואתונו של בלעם (כב כב"לה)

בלעם הרשע מתעורר מוקדם בבוקר ומרוב שמחה לקלל את עם ישראל הוא מכין את החמור בעצמו למרות שהוא היה מכובד והיו לו עבדים שעושים זאת .

1. כתוב בפס' "ויחר אף אלקים כי הולך הוא" מה הפירוש "כי הולך הוא" שבעקבות כך ה' "כועס"? (רש"י כב,כב)
2. כתוב בפס' "ויתעב מלאך ה' בדרך לשטן לו" מה המטרה של מלאך ה' כאן? (רש"י כב,כב)

המלמד

מתכוננים לפרשה

3. הקב"ה שולח מלאך להזכיר לבלעם את התנאי לשליחות . למי מתגלה המלאך? (כב,כג)

4. המלאך מתגלה לאתונו של בלעם עם חרב שלופה שלוש פעמים ובלעם לא ראה אותו , שנתן הקב"ה רשות לבהמה לראות יותר מן האדם כיוון שהאדם יש בו דעת ועלולה דעתו להיטרף כשיראה מזיקין (שדים). האתון מנסה לברוח מהמלאך ובלעם מכה אותה בכל פעם. השלימו את הטבלה: (כב,כג-כז)

מה עושה האתון	המקום שמתגלה בו המלאך
	בדרך
	הכרמים _____
הקרקע _____	

5. כתוב בפס' 'ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים' מה פירוש המילה "משעול"? (רש"י כב,כד)

6. הקב"ה עושה נס ופותח את פי האתון השלימו: (כב,כח) " מָה עָשִׂיתִי _____ זֶה _____ "

המלאך מתגלה לבלעם וחוזר על הציווי של הקב"ה "וְאָפֶס אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אֶדְבֹּר אֵלֶיךָ אַתָּה תְּדַבֵּר . "

הקללות שהופכות לברכות בפעם הראשונה (כב,לו - כג,יג)

1. בלק יוצא לקראת בלעם ולמחרת בבוקר מעלה אותו למקום גבוה לראות את קצה העם ולקלל את עם ישראל. כתוב בפס' 'ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם' מה היה ב"במות בעל"? (רש"י כב,מא)

2. מה מבקש בלעם מבלק לעשות? (כג,א)

3. כתוב בפס' 'ויאמר בלעם לבלק התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי' מה הפירוש "אולי יקרה ה' לקראתי"? (רש"י כג,ג)

4. כתוב בפס' 'ויקר אלקים אל בלעם' מה הפירוש "ויקר"? (רש"י כג,ד)

5. הקב"ה שם בפי בלעם ברכות במקום קללות. מיתחו קווים להשלים את הברכות: (כג,ח-י)

וּמִסְפָּר אֶת רֵבַע יִשְׂרָאֵל

מָה אָקֵב לֹא קִבֵּה אֵל

וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב

כִּי מֵרֹאשׁ צָרִים אֶרְאֶנּוּ

וְתֵהִי אַחֲרֵיתִי כְּמֵהוּ

הֵן עִם לְבָדָד יִשְׁכֹּן

וּמָה אֲזַעַם לֹא זָעַם

מִי מָנָה עֶפְרַיִם יַעֲקֹב

וּמִגְּבֻעוֹת אֲשׁוּרֵינוּ

תָּמַת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל

המלמד

מתכוננים לפרשה

6. מה הפירוש "כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו"? (רש"י כג, ט)

הקללות שהופכות לברכות בפעם השניה (כג, יג-כז)

1. בלק כועס על בלעם ומציע ללכת למקום אחר לראש הפסגה בשדה צופים מהו המקום הנקרא "שדה צופים"? (רש"י כג, יד)

2. שוב מנסה בלעם לקלל אך הקב"ה שם ברכות בפיהו. השלימו חלק מהברכות (כג, כא-כד):

לֹא הֵבִיט _____ וְלֹא _____ :

כִּי לֹא _____ בְּיַעֲקֹב _____ בְּיִשְׂרָאֵל

הָן עָם _____ ?תִּנְשָׂא

3. מה הפירוש בדברי בלעם "לא איש אל ויכזב"? (רש"י כג, יט)

4. מה הפירוש "לא הביט און ביעקב"? (רש"י כג, כא)

5. מה הפירוש "ה' אלקיו עמו"? (רש"י כג, כא)

6. מה הפירוש "הן עם כלביא יקום"? (רש"י כג, כד)

הקללות שהופכות לברכות בפעם השלישית (כג, כז – כד, יג)

1. מהו המקום השלישי שבלק לוקח את בלעם לקלל את ישראל? (כח, ראש הפעור הנשקף על פני הישימון)

2. כתוב בפס' "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל" מה הפירוש "וישא בלעם את עיניו"? (רש"י כד, ב)

3. מה הפירוש "וירא את ישראל שכן לשבטיו"? (רש"י כד, ב)

4. מה הפירוש שבלעם היה "שתום העין"? (רש"י כד, ג)

5. בלעם הרשע מבין שהקב"ה שמח מהברכות ובפעם זו הוא רוצה מיד לברך ולכן שורה עליו רוח ה'. מיתחו קווים בין חלקי הברכות (כד, היט)

וְעִצְמֹתֵיהֶם יִגְרֹם וְחִצָּיו יִמְחֹץ:

מִה טָבוּ אֲהֲלִיךָ יַעֲקֹב

וְאֲרָרִיךָ אֲרוּר

יֵאכֹל גֹּזִים צָרִיו

מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל

כָּרַע שָׁכֵב כְּאָרֶץ

וּכְלָבִיא מִי יִקְיָמֵנוּ

מִבְּרִכְיָךְ בְּרוּךְ

המלמד

מתכוננים לפרשה

6. כתוב בפס' "מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל" מה הפירוש "אהליך" בפס' (רש"י כד,ה)

7. מה הכוונה בפס' "כרע שכב כארזי"? (רש"י כד,ט)
8. כתוב בפס' "ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו" מה הפירוש "ויספק את כפיו"? (רש"י כד,י)

עצותיו של בלעם הרשע (כד, יד-כה)

1. בלק כועס על ברכותיו של בלעם ודורש ממנו ללכת "ועתה ברח לך אל מקומך...". בלעם הרשע יודע שהקב"ה לא רוצה לקלל את עם ישראל אך הוא מייעץ לבלק כיצד אפשר להכשיל את עם ישראל (כפי שנראה בהמשך). למרות העצה הרעה לפגוע בעם ישראל, ממשיך בלעם בנבואותיו על כך שבאחרית הימים עם ישראל יכבוש את מואב "אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עֲתָה אֲשׁוּרְנּוּ וְלֹא קָרוֹב דְּרֹךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל...". מה יעשה עם ישראל למואב? (כד,יז)
2. מה הפירוש "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד"? (רש"י כד,כ)

בלעם הרשע מוסיף נבואות על העמים שהיו מסביב (עמלק, אדום, קניז, אשור...) וחוזר לביתו ללא כלום

חטאם של ישראל עם בנות מואב(כה, א-ט)

1. עם ישראל יושב בשיטים בערבות מואב ועפ"י עצת בלעם, בנות מואב הולכות להתחתן עם הבנים מבני ישראל. מה אומרות בנות מואב לבני ישראל לעשות? (כה,ב)
2. מה הפירוש "ויחר אף ה' בישראל" איך הדבר בא לידי ביטוי? (רש"י כה,ג)
3. ה' מצוה את משה "קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה" למי הכוונה בפסוק "אותם"? (רש"י כה,ד)
4. מה פירוש המילה "הוקע"? (רש"י כה,ד)
5. תוך כדי המעשה, מגיע זמרי בן סלוא עם אישה מדיינית שרצה להתחתן איתה ושואל את משה לפני כולם "מי התיר לך להינשא עם בת יתרו?" (משה התחתן עם ציפורה לפני מתן תורה ולכן היה מותר). מה עושים משה וכל חכמי ישראל? (כה,ו)
6. בגלל החטא של בני ישראל שהתחתנו עם בנות מואב, פורצת מגפה בעם. מה עושה פנחס בן אלעזר הכהן שגורם לעצירת המגפה? (כה,ז)
7. כמה מבני ישראל מתו במגיפה? (כה,ט)

המלמד

מתכוננים לפרשה

תפזורת לפרשה

מ	ה	ט	ו	ב	ו	א	ו	ה	ל	י	כ
ק	ו	ד	ז	ר	ז	צ	מ	ר	א	ק	פ
ר	א	א	ס	א	ב	ה	נ	ו	ר	ו	י
ש	ט	ש	ב	ש	ל	ו	ע	ש	מ	פ	ה
ל	פ	ת	נ	צ	נ	ע	י	ה	ב	ח	א
ל	י	ו	ו	ו	ר	פ	ב	כ	ר	ח	ת
א	י	מ	כ	ר	ו	ל	צ	ח	כ	מ	ו
ק	ב	ה	ש	י	ע	ב	נ	ל	י	ו	נ
ב	ק	ע	י	מ	ב	כ	ו	כ	כ	ר	ד
ה	נ	י	ד	מ	ק	ז	ס	ב	ב	ה	מ
א	ק	נ	ד	פ	מ	י	ל	ג	ר	ד	צ
ל	נ	ת	ב	נ	ח	ע	כ	ש	ו	ג	פ
ר	ס	ש	ל	ח	א	י	ב	ל	כ	מ	ע
צ	ת	נ	ק	ס	מ	י	מ	ת	י	ח	ל

מחסן מילים:

בלק, מואב, מדין, בלעם, בעור, שתום העין, פי האתון, משעול, פנחס, מה טובו אוהליך, קסמים, רגלים, ראש צורים, לא קבה אל, כלחך השור, לבדד ישכון, עם כלביא, דרך כוכב מיעקב, רומח, מברכיך ברוך

תורתך שעשועי

א"ת לפרשת השבוע

מאת הרב דוד יפה

על גבה רכב בלעם וה' פתחו את פיה (פרק כ"ב פסוק כ"ז)	_____	א
פוזר מעם ישראל, וזעב שעל ידי קללה יבניעם (תזוילת הפרשה)	_____	ב
הייתה משני צדי הדרך שבה הלך בלעם (פרק כ"ב פסוק כ"ד)	_____	ג
שם אותו ה' בפיו של בלעם (פרק כ"ג פסוק ט"ו)	_____	ד
"...ויבאו אל בלק ויאמרו מאן בלעם _____ עמנו" (פרק כ"ב פסוק י"ד)	_____	ה
מילה שפירושה מקרה (פרק כ"ג פסוק ד')	_____	ו
בלעם לא הסתפק בבית מלא כסף ו _____ (פרק כ"ב פסוק י"ז)	_____	ז
הייתה בידו של מלאך ה' (פרק כ"ב פסוק כ"ג)	_____	ח
לא ישכבו האריה והלביא עד שיאכלו אותו (פרק כ"ג פסוק כ"ד)	_____	ט
כמותם מבקש בלעם להיות במותו (פרק כ"ג פסוק י')	_____	י
נמצע מבלעם כיוון שברך את ישראל (פרק כ"ד פסוק י"א).	_____	יא
כמותו קם עם ישראל בכל בוקר (פרק כ"ג פסוק כ"ד)	_____	יב
נעמד בדרכו של בלעם (פרק כ"ב פסוק כ"ב)	_____	יג
כינזו לקסמים שאין בעם ישראל (פרק כ"ג פסוק כ"ג)	_____	יד
מושביו של שבט הקיני (פרק כ"ד פסוק כא')	_____	טו
ראשית גויים (פרק כ"ד פסוק כ')	_____	טז
קינא לה' ופגע בזוטא מבני ישראל (פרק כ"ה פסוק ז')	_____	יז
אביו של בלק (פרק כ"ב פסוק י')	_____	יח
אליו נלוצצה רגלו של בלעם (פרק כ"ב פסוק כ"ה)	_____	יט
כלי שעומו הרג פנזס את הישראלי והמודינית (פרק כ"ה פסוק ז')	_____	כ
כשהוא אוכל את ירק השדה, אינו משאיר דבר (פרק כ"ב פסוק ד')	_____	כא
סוג של קול שופר המושמעת לכבוד המלך (פרק כ"ג פסוק כ"א)	_____	כב

